

Практичне заняття КЛАСИФІКАЦІЯ СПОРТИВНИХ ЗАХОДІВ

Мета заняття: сформувані у здобувачів вищої освіти системне уявлення про класифікацію спортивних заходів і фізкультурних свят, навчити застосовувати класифікаційні ознаки у процесі аналізу, планування та організації спортивно-масової діяльності.

План заняття

1. Класифікація спортивних заходів.
2. Класифікація фізкультурних свят.

Запитання та практичні завдання

1. Класифікація спортивних заходів

Запитання 1

Які основні ознаки використовуються для класифікації спортивних заходів?

Практичне завдання:

Заповніть таблицю класифікації спортивних заходів за основними ознаками.

Ознака класифікації	Види спортивних заходів	Приклади
За метою		
За масштабом		
За рівнем організації		
За складом учасників		
За періодичністю		

Запитання 2

Як класифікуються спортивні заходи за масштабом і рівнем проведення?

Практичне завдання:

Розподіліть наведені заходи за рівнями:

- шкільний;
- міський;
- регіональний;
- національний;
- міжнародний.

Перелік заходів: турнір, чемпіонат, кубок, спартакіада, матч.

Запитання 3

У чому полягає відмінність масових спортивних заходів від змагань спорту вищих досягнень?

Практичне завдання:
Складіть порівняльну таблицю.

Критерій	Масові спортивні заходи	Спорт вищих досягнень
Мета		
Учасники		
Результативність		
Соціальне значення		

Запитання 4

Які спортивні заходи належать до змагальних, а які — до показових та рекреаційних?

Практичне завдання:

Згрупуйте заходи за характером діяльності:

- змагальні;
- показові;
- оздоровчо-рекреаційні.

2. Класифікація фізкультурних свят

Запитання 5

Що таке фізкультурне свято та які його основні ознаки?

Практичне завдання:

Складіть коротку характеристику фізкультурного свята за такими параметрами:

- мета;
- форма проведення;
- учасники;
- очікуваний ефект.

Запитання 6

За якими критеріями здійснюється класифікація фізкультурних свят?

Практичне завдання:

Заповніть таблицю.

Критерій класифікації	Види фізкультурних свят	Приклади
За віком учасників		
За змістом		
За формою проведення		
За періодичністю		

Запитання 7

Яке місце фізкультурні свята посідають у системі фізкультурно-масової роботи?

Практичне завдання:

Проаналізуйте будь-яке фізкультурне свято та визначте:

- його соціальне значення;
- виховний потенціал;
- оздоровчий ефект.

Запитання 8

Які особливості організації фізкультурних свят у закладах освіти?

Практичне завдання:

Розробіть схему організації фізкультурного свята у закладі освіти:

1. визначення мети;
2. вибір форми;
3. підбір учасників;
4. підбиття підсумків.

Підсумкове практичне завдання

Складіть класифікаційну модель спортивно-масових заходів для:

- закладу освіти або
- територіальної громади.

Подайте її у вигляді таблиці або схеми.

✍ Практичне завдання

Розробіть, керуючись методичними рекомендаціями, програму змагання з комплексом рухливих або народних ігор та естафет.

Методичні рекомендації

✍ Найпростіші змагання з рухливих ігор – це конкурси та атракціони, що проводять під час свят або незалежно від них. Тут можна визначити особисту першість, яка може проводитися в іграх, де учасники по черзі (або одночасно, або невеликими групами) виконують однакові для всіх завдання на спритність, швидкість, силу, рівновагу тощо. Досягнення кожного оцінюються шляхом порівняння показаних результатів (наприклад, виграє той, хто першим без помилок закінчить гру) або шляхом зіставленням отриманих очок (наприклад, переможцем вважається гравець, який отримає більшу кількість очок в естафеті). Складніший вид змагань – це першість між декількома командами з однієї з рухливих або національних ігор, таких, наприклад, як «Перестрілка», «Боротьба за м'яч». Педагогічно цінними є змагання, що передбачають проведення комплексу рухливих ігор, організувати які значно складніше, ніж змагання з окремих ігор.

До комплексу змагальної програми підбирають рухливі ігри з різноманітною руховою діяльністю, різними тактичними прийомами, що передбачають застосування різних фізичних якостей. Подібні змагання

вимагають від учасників всебічної рухової підготовленості і сприяють їх фізичному розвитку.

Зміст, спрямованість і методика проведення таких змагань передбачають дотримання таких основних принципів:

- Відповідність форм і засобів психофізичним особливостям учасників.
- Доступність для всіх учасників, зокрема і для тих, що не займаються регулярно фізичною культурою і спортом.
- Видовищність та емоційність конкурсів і завдань.
- Комплексний вплив на рухову активність та інтелект учасників.
- Колективна участь.
- Ступінчастість і періодичність проведення змагань.
- Відкритість, прозорість результатів, визначення мети і завдань, єдність вимог.
- Урочиста обстановка, яскраве оформлення місця проведення змагань, парадний одяг учасників.
- Поєднання традиційних і нових ритуалів.
- Раціональне поєднання ігрових засобів в оздоровчо-тренувальних цілях.

Для проведення змагань можна використовувати ігри-естафети, в яких учасники виконують різноманітні завдання, що відповідають їхнім фізичним можливостям. Завдання можуть бути різними: пробігти, проскати, проповзти дистанцію, здолати перешкоди на дистанції (перелізти через колоду, залізти на канат, на гімнастичну стінку, пролізти через обруч, трубу тощо). До ігор-змагань включаються гімнастичні, акробатичні, легкоатлетичні та вправи з елементами окремих видів спорту. Для змагань також підбирають ігри з програм із фізичної культури для різних вікових груп, ураховуються також різні інтереси та фізичні можливості учасників (у комплексі може бути 6–10 ігор).

Змагання проводяться за коловою системою, де кожна з чотирьох команд, наприклад, змагається з іншими, прагне набрати якомога більше очок. Можуть проходити змагання і за олімпійською системою, відповідно до якої команда, що програла, вибуває. З такими командами можна провести додаткові ігри.

Ігри, ігрові вправи і конкурси в комплексах проводять у такій послідовності і в таких комбінаціях, щоб не допустити перевтоми і надмірного збудження дітей, створити можливість для оптимального прояву їхніх здібностей.

☞ *Орієнтовний структурний зміст комплексу може бути таким:*

1-а частина – організаційна. Команди проходять маршем, обмінюються вітаннями. Ведучий представляє членів журі і нагадує формулу суддівства.

2-а частина складається з двох–трьох ігор, в яких беруть участь усі гравці. Головне її призначення – створення сприятливих умов для концентрації уваги учасників і зняття передстартового напруження, а також підготовка рухового апарату і функцій внутрішніх органів до майбутніх

навантажень – розминка. Основним змістом цієї частини є ігри. Вони нескладні за структурою рухів і подібні до вправ, що мають загальнорозвивальний вплив.

3-а частина – найбільш тривала і складна за змістом і структурою. Основу її складають ігри, в яких беруть участь одночасно усі гравці. У цій частині концентруються основні ігрові елементи, які вимагають від учасників прояву різних рухових якостей, умінь і навичок у поєднанні з морально-вольовими якостями. Чергуються ігри з великим і середнім психофізичним навантаженням. Щоб зняти фізичне та емоційне напруження учасників, до програми змагань вводять так звані «вставки-розрядки» у вигляді показових спортивних виступів.

4-а частина спрямована на відновлення. Для цього використовуються ігри середньої рухливості й малорухливі з відносно легкими за координацією рухами. Можна включити до програми номер художньої самодіяльності або конкурс уболівальників.

5-а частина, як і 1-а, – організаційна. Судді підводять підсумки змагань, відбувається нагородження переможців.

Така структура комплексів – орієнтовна. Вона може видозмінюватися залежно від конкретних обставин.

Якщо на початку комплексу проводяться ігри, спрямовані в основному на організацію уваги, то включені в програму змагань ігри в комплексі пізніше передбачають виконання дій з предметами, інвентарем, реквізитом із застосуванням таких рухових якостей, як спритність, швидкість, сила у різних формах їх прояву. Наприкінці, зазвичай, використовують ігри та ігрові вправи з елементами опору, орієнтування в просторі, концентрації уваги.

Тестові завдання

1. Установіть відповідність між видом фізкультурного свята та його сутністю.

<i>Вид свята</i>	<i>Сутність</i>
<i>1) відповідно до основного завдання</i>	а) зимові, весняні, літні, осінні
<i>2) за змістом рухової активності</i>	б) творчі, сюжетні, ігрові
<i>3) за методами проведення</i>	в) у спеціально обладнаних місцях, на природі
<i>4) за місцем проведення</i>	г) комбіновані, на основі елементів певних видів спорту, інтегровані
<i>5) відповідно до сезону</i>	д) виховні, формуючі, розвиваючі, демонстраційні, для втіхи чи задоволення

2. Чим керуються під час організації фізкультурних свят?

- а. програмними вказівками;
- б. відповідними підсумковими подіями;
- с. відповідь а, б

3. Назвіть засоби організаційно-педагогічної регламентації спортивних змагань:

а. календарний план, положення про спортивні змагання, правила змагань, сценарії;

б. офіційні правила, які визначають вимоги до учасників, суддів, спортивних споруд, обладнання, спорядження, до умов і порядку визначення переможців і результатів учасників.

4. Які функції виконують спортивні змагання?

а. комплексність, відкритість та демократичність;

б. командний залік;

с. внутрішня, зовнішня;

д. визначається ієрархія місць; відпочинок і розваги;

е. відповідь с, д.

5. Установіть відповідність між видом фізкультурного свята та його сутністю.

Вид	Сутність
1) інтегровані	а) розробляються на основі поєднання різних видів фізичних вправ. Тут перевагою є можливість залучення різновікових категорій людей до ігрової діяльності з елементами видів спорту, забавами, конкурсами тощо
2) на основі об'єднання декількох сезонних видів спорту (наприклад, катання на велосипеді, роликах, самокатах)	б) це найбільш розповсюджений та доступний вид фізкультурних свят, оскільки він не вимагає складного інвентарю та спеціально обладнаного майданчика (його можна провести на галявині або утрамбованій доріжці)
3) комбіновані	в) у програму цих свят поряд з руховими завданнями включаються елементи пізнавальної діяльності
4) на основі спортивних ігор	г) у програму свята можуть бути включені спортивні вправи одного виду (наприклад, плавання)
5) на основі рухливих ігор, атракціонів, забав	д) такі свята можна організувати у разі, якщо учасники володіють технікою обраних для свята спортивних ігор і знайомі з їх правилами. Можна також включити до свята ігри-естафети, індивідуальні й колективні змагання на виконання окремих елементів з відповідно обраних спортивних ігор